

שפחה כו', מ"מ, נקע חים ליי"ב גורים כנגד י"ב השבטים, חיינו שלכל שבט הי' דרך בפני עצמו. וחגם דכתיב"י אז ישיר משה ובני ישראל, בוא"ו המזכר, מ"ו, חיו חילוקים ביניהם. וחיינו לסי שעכשיו הגילוי הוא רק בהשגה ולא במוחש, שאין הגילוי שייך לחושים הגשמיים, ראי' שבעין, שמיעה שנאוון, ריח שבחוטם ודיבור שבסה. משא"כ לעתיד לבוא יהי' הגילוי זנח"י זה (לא רק בשם אלקים שענינו צמצום, אלקינו זה, אלא) גם בשם חו"י (זה חו"י), שהוא חי' הוח ויחי' כאחד"י, ולמעלה מזה, בחינת חו"י שאין בו נקודות דהיינו שהוא למעלה מנקודות"י, וגילוי זה יהי' במוחש, שגל אחד יראה באצבעו הגשמית ויאמר זה חו"י, זה דאריך וזה דעתיק, ונל זה יהי' לעתיד לבוא במחרת כימינו, שתהי' גאולת מצרים בגשמיות, ונגילא תהי' גאולת מצרים ברוחניות (כידוע שירידת הנשמה בגוף הו"ע גלות מצרים ברוחניות"י), במחרת כימינו, ע"י משיח צדקנו, ויקויים היעוד ראו כל בשר יחדיו כי מי חו"י דיבר"י.

בס"ד. ו"א ניסן, ה'תש"ו

(הנחה בלתי מוגה)

אדנ"י שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך, הנה פסוק זה הוא בקשת דוד המלך ובקשת כנסת ישראל ובקשת כאו"א מישראל, וקבעוהו לומר קודם התפלה, כדאיתא בגמראי א"ר יוחנן בתחילה הוא אומר אדנ"י שפתי תפתח. וצריך להבין, מפני מה תיקנו לאומרו קודם תפלת העמידה דוקא ולא לפני כל התפלה (לפני ק"ש וברכות"י ולפני פסוד"ז). וביותר אינו מובן, דבגמרא שם איתא דרב ברונא סמך גאולה לתפלה ולא פסק חוכא מפומי' כולי יומא, ופריך והיכי מצי סמיך והא"ר יוחנן בתחילה הוא אומר אדנ"י שפתי תפתח ומשני דכיון דקבעוהו רבנן כתפלה אריכתא דמיא. ולכאורה, מכיון שסמיכת גאולה לתפלה היא ענין נעלה כ"כ א"כ למה קבעו אמירת פסוק זה לפני שמו"ע, שאז צריך ליישב דכתפלה אריכתא דמיא ולא קבעוהו לפני כל התפלה, דאז תהי' סמיכת גאולה לתפלה בפשטות.

והנה ידוע שסמיכת גאולה לתפלה הו"ע הגשת יהודה ליוסף, דיהודה הו"ע התפלה, דזהו מה שיהודה הוא ע"ש הפעם אודה את הו"י, ובספירות קאי על ספירת המלכות היורדת לבי"ע לברר בירורים, כמ"ש ותחן טרף לביתה, ויוסף הו"ע גאולה וישועה, בחינת יסוד המשפיע בספירת המלכות, וכמ"ש ויוסף גוי' הוא המשכיר לכל עם הארץ. והשפעה זו היא גם כאשר ספירת המלכות היא בירידה בבי"ע כו', כמו שהי' ביוסף, שבשני השבע הכין בר גם לשני הרעב, היינו שהשפעתו

(4) ראה סה"מ תרכ"ו, תרכ"ז, תרנ"ח שבהערה 1.
 (5) ראה זהר ר"פ ויגש (רה, ב). ד"ה ויגש שבהערה 1. רד"ה וסד"ה ויגש בהמשך תרס"ו ע' קיט. ס"ע קכו ואילך. ע' תפז ואילך.
 (6) ויצא כט, לה.
 (7) משלי לא, טו. וראה גם תו"א בראשית ח, א. אוה"ת בראשית (כרך 1) תרנח, סע"ב ואילך. ועוד.
 (8) מקץ מב, ו.
 (9) שם מא, מח ואילך.

(1) מאמר זה מיוסד על המאמר אדנ"י אשר במאמרי מוהר"ש תרכ"ז (לשון כ"ק אדמו"ר שליט"א באג"ק ח"ט ע' ולח). המאמר דתרכ"ז הנ"ל נדפס בסה"מ תרכ"ז (קה"ת, תשמ"ט) ע' רעח ואילך. תרכ"ז ע' תלו ואילך (וראה גם ד"ה ויגש תרנ"ח (סה"מ תרנ"ח ע' סז ואילך)).
 (2) תהלים נא, יז. — הקאפיטל שמתחילים לומר בי"א ניסן השתא (ראה סה"מ י"א ניסן ע' 1 ואילך).
 (3) ברכות ט, ב.

(53) מכילתא בשלח יד, טז. פרקי דר"א פמ"ב. רש"י תהלים קלו, יג.
 (54) בשלח טו, א. וראה סה"מ היש"ת ע' 58.
 (55) זה"ג רנו, ב (ברע"מ). תניא שער היחוד והאמונה פ"ז (פכ, א), פרסד שער א
 (שער עשר ולא תשע) פ"ט.
 (56) ראה סה"מ תרח"ץ ע' קיב. ע' קכג. ד"ה שויהי ה' היחשי"כ (סה"מ תש"כ ע' קס ואילך).
 (57) ראה תניא רפמ"ז. ובכ"מ.
 (58) ישע"י מ, ה.

היתה גם בשני הרעג, וענין סמיכת גאולה לתפלה הוא חיבור יסוד (ז"א) ומלכות. ובוזה יובן מוח שסמיכת גאולה לתפלה היא דוקא לפני תפלת שמו"ע, כי החידוש בתפלת שמו"ע על חלקי התפלה שלפניו הוא שבשמו"ע הוא יחוד זו"ג. וכמבואר בכ"מ¹¹, דקריאת שמע הו"ע יחוד או"א ושמו"ע הו"ע יחוד זו"ג. וזוהו גם הטעם¹² שתפלת שמו"ע היא בעמידה, היינו באצילות עולם העמידה, וק"ש היא בישיבה דוקא, בחינת מושבותיכם¹³, עולמות ביי"ע, אף שלכאורה ק"ש היא למעלה משמו"ע, דק"ש הו"ע יחוד או"א ושמו"ע יחוד זו"ג, אלא שחיה הנותנת, דדוקא בבי"ע, בחינת מושבותיכם, ששם הגילוי הוא בירידה והשפלה (ולא בתכלית התוקף) שם דוקא אס"ל יחוד או"א בלי ביטול המציאות, משא"כ בשמו"ע כו' ולכן סומכין גאולה לתפלה, שמענין יחוד או"א שבברכות ק"ש (גאולה) יומשך בענין יחוד זו"ג שבשמו"ע, שתחיה העלי' שבשמו"ע כדבעי. ולפי זה יסלא ביותר אמאי קבעו לומר חססוק אדני שפתי תפתח בין גאולה לתפלה, שאז צריכים לתרץ דכתפלה אריכתא דמי, ולא קבעוהו בתחילת התפלה (לפני הודו).

(ב) **ויובן** כל זה בוקדם ביאור ענין התפלה. דחנה כללות ההפרש בין תורה לתפלה הוא¹⁴, דענין התורה הוא מלמעלה למטה, היינו שאינו נוגע בזה ענין עבודת התחתונים ואין צריך אלא הכשרת הכלי, שהכלי לא יבלבל למושכת האור, ותפלה היא מלמטה למעלה, שלפי ערך העבודה כך היא חמשה. דהנה ההמשכה מלמעלה היא ע"י בחינת המדות, כמ"ש¹⁵ ששן ימים עשה הוי", ולא כתיב בששת ימים, והם שש מדות עליונות שמהן נבנה העולם¹⁶. והמשכה זו היא ע"י עבודת האדם בבירור המדות ע"י עבודתו במחשבה דיבור ומעשה, שזה פועל בירור מדותיו¹⁷. ועד"ז הוא למעלה יותר, שע"י התפלה יהי רצון פועל המשכת רצון חדש מלמעלה¹⁸ ומכללות הענין מובן שענין התפלה הוא בדרך ועלאה מלמטה למעלה דוקא.

10) פרי עץ חיים שני חק"ש ס"ד. ובכ"מ.
 11) פרי עץ חיים שם. לך"ת ס"ט במדבר (כ, א"ב). סה"מ"צ להצ"צ שוש מצות התפלה רפ"ב (דרמ"צ קטו, א).
 12) אמור כג, יז. לקו"ת דרמ"צ שם.
 13) ראה המשך תער"ב ח"ב ע' חשפה ואילך. ובכ"מ.
 14) יתרו כ, יא. תשא לא, יז.
 15) זחר ח"א רמז, א. ח"ג רחצ, ב. ועוד.
 16) ראה סה"מ תרכ"ו שם ע' רפ. תרכ"ז שם ע' תלח. תרנ"ח שם ע' ע.
 17) ראה סה"מ תרכ"ט ע' ב. ובכ"מ.

אמנם¹⁹ בתפלה יש מדריגה נעלית יותר שהיא כמו התורה, והיא בחינת תפלה אריכתא, שהמשכה ע"י תפלה זו היא בדרך מלמעלה למטה. וכשם שבתורה הנה אף שבכללות ענין התורה הוא מלמעלה למטה, מ"מ יש בתורה עצמה ב' בחינות²⁰, בחינת טל תורה שהוא מלמעלה למטה, כמאמר²¹ טל לא מיעצר, שהטל אינו תלוי בעבודת המטה, ובחינת מטר שבתורה שהוא מלמטה למעלה, דהרי ענין המטר נמשך ע"י ההעלאה מלמטה, כמ"ש²² ואד יעלה מן הארץ והשקה גו', כן הוא גם בתפלה, שיש בה ב' מדריגות, דאף שבכללות התפלה ענינה הוא מלמטה למעלה יש בה גם מדריגה דהמשכה מלמעלה למטה²³.

(ג) **וביאור** הענין הוא²⁴, דהנה ארז"ל²⁵ כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו, ובמ"א²⁶ איתא דג' שעות הראשונות הקב"ה יושב ועוסק בתורה. ומבואר במ"א²⁷, דענין כל הקורא ושונה כו' היינו המשכת המדריגה שבתורה שברוך העלאה מלמטה למעלה, שהמשכה דתורה היא ע"י הלימוד של האדם למטה, שזה תלוי בעבודת האדם, אמנם ענין ג' שעות ראשונות הוא ענין ההמשכה מלמעלה למטה באתעדל"ע, ואינו תלוי במעשה התחתונים. וכשם שהוא בתורה שלמעלה כן הוא גם בתורה שלמטה, שיש ב' אופנים בלימוד התורה, לימוד תורה שלא לשמה ולימוד תורה לשמה²⁸. דהרי גם על הלימוד שלא לשמה ארז"ל²⁹ לעולם ילמוד אדם תורה שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, דענין הלימוד שלא לשמה במדריגה הנעלית הוא, דאף שלומד תורה כדבעי ומחדש בתורה ומכוון אל האמת, מ"מ הלימוד הוא שלא לשמה, מכיון שהוא מרגיש שהוא הולמוד והוא המחדש (עד לערנט און ער איז מחדש). אמנם ענין הלימוד לשמה פירושו שאינו

18) ראה סה"מ תרכ"ו שם ע' רפה. תרכ"ז שם ע' תמג. תרנ"ח שם ע' עו.
 19) ראה גם לקו"ת עקב יד, ב. האוינו עג, ב ואילך.
 20) תענית ג, א.
 21) בראשית ב, ו.
 22) ראה (נוסף להמצויין בהערה 18) אוה"ת לתהלים (יהל אור) עה"פ (ע' קצח).
 23) ראה סה"מ תרכ"ו שם ע' רפג ואילך.
 24) תרכ"ז שם ע' תמא ואילך. תרנ"ח שם ס"ע עג ואילך.
 25) תדבאר רפ"ח. יל"ש איכה רמז תתלד.
 26) ע"ז ג, ב.
 27) סה"מ תר"ל ע' פז ואילך. המשך וככה תרל"ז פרק טו. סה"מ תרצ"ז ס"ע 266 ואילך.
 28) ראה גם סה"מ תרס"ה ע' קכג ואילך. רד"ה לזיתן זה יצרת דש"פ שמיני שנה זו (לקמן ע' עדר ואילך).
 29) פסחים נ, ב. וש"נ.

מרגיש את עצמו למציאות כלל, אלא לימודו הוא כעונה אחר חקורא³¹, שהוא אומר את דבו חויי (אָז ער זאָגט דאָס וואָס מען זאָגט למעלה). ועד"ז יובן גם בתפלה, דאף שבכללות ענינה הוא ע"י מעשה התחתונים, מ"מ יש מדריגה בתפלה שאינה תלוי במעשה התחתונים אלא האדם הוא בביטול לגמרי ותפלתו היא רק כעונה אחר חקורא.

ד) וזהו"י תוכן המקשה דאדני' שפתי תפתח גוי, שחוו"ע תפלה אריכתא, כפשוטו חענין, שמבקש מחשי"ת שהוא יפתח את שפתיו ופי יגיד תהלתך, יגיו מלשון הגדה והמשכה³². כי ע"י הביטול שלו הוא מגיע למדריגה כזו שאין זו התפלה שלו (של האדם) אלא ופי יגיד תהלתך, תהלה שלך. וע"י תפלה באופן זה הרי החמשכה מלמעלה היא ג"כ באופן שאין ההשפעה יכולה להתעכב, אלא היא נמשכת למטה כמו שהיא למעלה. דבמדריגה הא' שבתפלה, שהיא בדרך העלאה מלמטלמ"ע, אפשר שיה"י עיכוב בחמשכה שע"י התפלה³³, משא"כ ע"י התפלה במדריגה זו, תפלה אריכתא, הרי ההשפעה נמשכת ובהא למטה באותו חזמן ובאותו המקום תיכף ומיד.

ה) ובזה יובן"י מה שאומרים הפסוק אדני' שפתי תפתח לפני תפלת שמו"ע דוקא, כי ענין י"ב האמצעיות דשמו"ע הוא התפלה על ההשפעה בגשמיות, שיברך השנים וירפא החולים, וכדי שתומשך ההשפעה בגשמיות כמו שהיא צ"ל בחינת תפלה אריכתא כנ"ל. וע"ד הקבלה הוא, דהנה בתחילת שמו"ע אנו אומרים א"ל עליון גוי ומביא גואל לבני בנייהם, ומנואר במ"א"י דענין ומביא גואל לבני בנייהם היינו המשכת נה"י חדשים, שזהו ע"י א"ל עליון, החמשכה מבחינת הכתר. וכן איתא בכתבי האריז"ל³⁴ בפירושו הפסוק אדני' שפתי תפתח גוי, דאדני' היא בחינת המלכות, שפתי הם בחי' נצח והוד, תפתח הוא בחינת תפארת, ופי הם נה"י חדשים. דענין זה בא מבחינת הכתר, שהוא הא' שבאדני', כמבואר בסידורי³⁵ דעיקר הדיוק הוא על הא' שבאדני', דאלף הוא פלא, בחינת פלא עליון שהוא בחינת הכתר שלמעלה מבחינת חו"ב, והמשכתו

(29) ע"ד סוכה לה, ב. וראה תו"א יתרו סו, ב. לקו"ת שה"ש מד, ב. ועוד.
(30) פרי עץ חיים שעו העמידה פ"ב. ועוד.
(31) ראה לקו"ת קרח נה, ד ואילך. ועוד.

(32) פרי עץ חיים שער העמידה ס"ד-טו. לקו"ת מסעי צ, ג. שה"ש כו, ג.
(33) ראה פרי עץ חיים שם רפ"א. משנת חסידים מסכת האצילות דערביית פ"א מ"ד.
(34) סידור (עם דא"ח) ד"ה אדני' שפתי (רלו, ג ואילך). הובא באוה"ת שבהערה 22.

חיא כבינה, כמאמרי³⁶ התגלות עתיק בבינה. וזהו ענין בן חמישים לעצה³⁷, דעצה הו"ע כליות³⁸ יועצות³⁹, שהם בחינת נצח והוד⁴⁰, היינו נה"י חדשים⁴¹, שזה נמשך דוקא ע"י בחינת חמישים שערי בינה, שער החמישים שלמעלה מהשתלשלות⁴², וכדאיתא על זה⁴³ דעליונים נדמה להם שהוא למטה ותחתונים נדמה להם שהוא למעלה, דיש לומר הפירוש בזה, שהוא למעלה מגדר מעלה ומטה, ומזה נמשך בחינת נה"י חדשים. וכן הוא גם ע"ד החסידות, דע"י אמירת אדני' שפתי תפתח שהוא הביטול, בחינת תפלה אריכתא, ע"ז ממשיכים את ההשפעות הגשמיות שבי"ב האמצעיות דשמו"ע, שזהו עיקר המכוון שבתפלה⁴⁴.

וזהו"י אדני' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך, שזהו"ע הביטול, שמבקש שהשי"ת יפתח את שפתיו, ופי יגיד את התהלה שלך, היינו שהוא עונה אחר חקורא, שהוא רק ממשיך את התהלה דלמעלה. וכאשר הוא בבחינת ביטול לגמרי הרי הוא מבקש במר נפשו, כהמשך המזמור⁴⁵, לב טהור ברא לי אלקים ורוח נכון חדש בקרבי, אל תשליכני מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממני, השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכני, ואזי אלמדה פושעים דרכיך וחטאים אליך ישובו, וע"ז ממשיכים מבחינת פלא עליון שההמשכה משם אינה באה ע"י מצרים וגבולים אלא נמשכת למטה מיד. ולכן מקדימין אמירת הפסוק אדני' שפתי גוי לתפלת שמו"ע, לפי שע"ז התפלה היא בבחינת תפלה אריכתא, וע"ז ממשיכים את ההשפעות בגשמיות וכו"⁴⁶.

(40) ראה לקו"ת במדבר יב, א ואילך. ועוד.
(41) סוטה יד, א. נתי בלקו"ת שם.
(42) ראה רמב"ם הל' תפלה פ"א ה"ב.
(43) וראה לקו"ת חכ"ב ע' 117. ועוד.
(44) תהלים נא, יב ואילך.
(45) חסר סיום המאמר (החז"ל).

(35) ראה זחי"ג קעח, א. תו"א ר"פ לך.
(36) אבות פ"ה מכ"ב.
(37) ראה ברכות סא, א.
(38) ראה תניא אגה"ק טט"ו (קכב, ב).
(39) לקו"ת שה"ש שם. וראה לקו"ת מסעי שם.
(40) ראה לקו"ת שבהערה הקודמת.